

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/189/2024
Identifikačné číslo spisu:	1217218419
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1217218419.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobcu Štátny fond rozvoja bývania, Bratislava, Lamačská cesta 8, IČO: 31 749 542, zastúpeného advokátskou kanceláriou GARAJ & Partners s.r.o., Bratislava, Na Hrebienku 8079/2A, IČO: 35 951 125, proti žalovaným 1/ Ing. C. M., narodenému XX. Y. XXXX, F., F. XXXXX/X, zastúpenému advokátskou kanceláriou Weis & Partners s.r.o., Bratislava, Priemyselná 1/A, IČO: 47 234 776, 2/ H. M., narodenej XX. E. XXXX, F., F. X, 3/ Ing. S. V., narodenému XX. Y. XXXX, U. pri Y, Q. XXX/A, 4/ Ing. R. U., narodenému XX. R. XXXX, F., R. XXXX/XX, o zaplatenie 9.439,93 eura s príslušenstvom, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 16Csp/127/2017, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. marca 2024 sp. zn. 9CoCsp/34/2020 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému 1/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. (Bývalý) Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 17. júna 2020 č. k. 16Csp/127/2017-822 uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 2.324,90 eura spolu so zmluvným úrokom vo výške 6,50 % ročne od 01. 10. 2019 z istiny 2.324,90 eura do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 8,00 % ročne od 01. 10. 2019 z istiny vo výške 2.324,90 eura do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhému žalovanému, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (I. výrok). Konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 7.115,03 eura, zmluvnej pokuty vo výške 1.040,83 eura, zmluvného úroku vo výške 968,38 eura, úroku z omeškania vo výške 48,91 eura, zmluvného úroku vo výške 6,50 % ročne od 01. 10. 2019 a zákonného úroku vo výške 8,00 % ročne od 01. 10. 2019

zastavil (II. výrok). Žalobu voči žalovaným 3/ a 4/ zamietol (III. výrok). Žalobcovi priznal proti žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (IV. výrok). Žalovaným 3/ a 4/ nepriznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania (V. výrok). V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovaným 1/ až 4/ zaplata 9.439,93 eura s príslušenstvom a náhrady trov konania titulom neplnenia si zmluvných povinností vyplývajúcich im zo zmluvy o poskytnutí podpory zo 04. júla 2000 (ďalej aj „zmluva“) uzatvorenej medzi žalobcom a žalovanými 1/, 2/, na základe ktorej bol žalovaným poskytnutý úver vo výške 16.596,96 eura (500.000,- Sk). Záväzok zo zmluvy bol v zmysle článku VII. zmluvy zabezpečený ručením žalovanými 3/, 4/. Súd prvej inštancie [po zastavení konania po čiastočnom späťvzátí žaloby podľa § 144, § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)] aplikujúc § 8 ods. 1 zákona č. 124/1996 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania účinného v čase uzatvorenia zmluvy, § 261 ods. 6 písm. d), § 497, § 303, § 330 ods. 2, § 365, § 369 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“), § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z., účinného od 01. februára 2013, § 121 ods. 3, § 52 ods. 1, § 52 ods. 3, § 34, § 37 ods. 1, § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a odkazujúc na článok VII. body 7.1., 7.2., 7.4., 7.8., článok VIII. body 8.8. a 8.4. zmluvy dospel k záveru, že žaloba je voči žalovaným 1/, 2/ dôvodná. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/106/2018 z 29. apríla 2019 dospel k záveru, že nejde o spotrebiteľskú zmluvu, nakoľko žalobca nemal pri jej uzatváraní postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K spornej otázke, či sa vzťah medzi žalobcom a žalovanými vyplývajúci zo zmluvy o poskytnutí podpory spravuje ustanoveniami Občianskeho alebo Obchodného zákonníka (otázka mala vplyv na námietku žalovaného 1/ týkajúcu sa nesprávneho započítavania vykonaných čiastkových úhrad dlhu) poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/120/2010 z 29. marca 2012 a mal za to, že tento vzťah sa riadi príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka. Žalobca čiastkové úhrady započítal správne a v súlade s § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka, rovnako postupoval správne aj pri úroku z omeškania v zmysle nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z.. Námietku premlčania vznesenú žalovanými 1/ - 3/ vyhodnotil ako nedôvodnú, keď z článku VII. bod 7.8. zmluvy vyplýva, že v prípade nesplnenia povinnosti zriadiť záložné právo zmluva nezaniká, avšak veriteľovi vznikne právo, nie povinnosť, od tejto zmluvy jednostranne odstúpiť. Súd prvej inštancie dodal, že rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/70/2019 je pre tento spor nepoužiteľné, nakoľko z jeho textu vyplýva, že v zmluve o podpore sa priamo stanovovalo, že nezriadením záložného práva vzniká zročenosť dlhu. Splatnosť dlhu nastala až podaním žalobcu z 09. júna 2017, ktorým od zmluvy platne odstúpil. Námietkami týkajúcimi sa zmluvnej pokuty sa okresný súd nezaoberal, pretože zmluvná pokuta bola žalobcovi žalovanými uhradená formou započítania čiastkovej úhrady dlhu. K platnosti ručiteľského vyhlásenia poskytnutého žalovanými 3/, 4/ okresný súd s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/120/2010 z 29. marca 2012, § 39 Občianskeho zákonníka a čl. VII. body 7.1., 7.2. zmluvy uviedol, že strany sporu napriek kogentnej povahe § 261 Obchodného zákonníka zabezpečili poskytnutie podpory ručením podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Ručiteľské vyhlásenie svojím obsahom obchádza kogentné ustanovenie Obchodného zákonníka, čo zakladá jeho absolútnu neplatnosť. Okresný súd žalobu voči žalovaným 3/, 4/ zamietol, pretože sa nestali ručiteľmi záväzku žalovaných 1/, 2/. Výška zmluvného úroku bola vyčíslená správne a v súlade s článkom VIII. bod 8.8. zmluvy. Žalovaní 1/, 2/ sa dostali do omeškania s plnením peňažného záväzku a žalobcovi vzniklo aj právo na zaplata úrokov z omeškania, ktoré si uplatnil v zákonom stanovenej výške. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení § 262 ods. 1 a 2 CSP s poukazom na plný úspech žalobcu v konaní voči žalovaným 1/, 2/. Žalovaní 3/, 4/ mali voči žalobcovi v konaní plný úspech, ale žiadne trovy konania im nevznikli.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaného 1/ rozsudkom z 21. marca 2024 sp. zn. 9CoCsp/34/2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach vo veci samej zmenil tak, že žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 2.324,90 eura spolu so zmluvným úrokom vo výške 6,50 % ročne od 01. 10. 2019 z istiny 2.324,90 eura do zaplata, ďalej s úrokom z omeškania vo výške 8,00 % ročne od 01. 10. 2019 z istiny vo výške 2.324,90 eura do zaplata, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia

povinnosť ostatných žalovaných, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobcovi priznal voči žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že zmluva o poskytnutí podpory vo forme úveru a nenávratného príspevku nemá charakter spotrebiteľskej zmluvy. S poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/199/2019, 4Cdo/14/2021, 1Cdo/77/2019) uviedol, že žalobca je subjektom sui generis, zriadeným osobitným zákonom za účelom realizácie štátnej bytovej politiky, ktorý nemá postavenie dodávateľa a nie je subjektom s oprávnením podnikat' za účelom dosiahnutia zisku. Podporu poskytuje len zákonom vymedzenému okruhu žiadateľov, spĺňajúcim zákonom stanovené podmienky. Odvolací súd v bode 43 rozsudku vysvetlil, prečo sa na daný záväzkový vzťah nevzťahuje zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorý nahradil zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch uvedúc pritom, že zákonodarca nemal záujem podriaďiť právny režim zmlúv o poskytnutí podpory uzatváraných Štátnym fondom rozvoja bývania s úspešnými žiadateľmi pod režim spotrebiteľského práva. Pri riešení spornej otázky, či sa právny vzťah založený dotknutou zmluvou riadi predpismi obchodného alebo občianskeho hmotného práva vychádzal zo skutočnosti, že uzavretá zmluva bola zmluvou o úvere, ktorej právnu úpravu obsahuje Obchodný zákonník v § 497 a nasl., pričom ju upravuje ako tzv. absolútny obchod, t. j. úverová zmluva sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka aj v prípade, ak jej zmluvnými stranami nie sú podnikateľské subjekty (§ 261 ods. 3 písm. d/ ObZ). Zmluva o poskytnutí podpory v záverečných ustanoveniach (čl. XII. bod 12.3.) podriaďuje práva a povinnosti zmluvných strán predovšetkým pod zákon č. 124/1996 Z. z., ale aj pod ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, najmä Občiansky zákonník, z čoho podľa odvolacieho súdu vyplýva, že zmluvné strany sa dohodli na použití aj Obchodného zákonníka, ktorého aplikáciu na právne vzťahy zmluvných strán odôvodňuje povaha ich úverového vzťahu ako tzv. absolútneho obchodu. V tejto súvislosti citoval z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/115/99 (R 11/2001) z 18. mája 2000 a sp. zn. 2MCdo/3/2011 z 28. apríla. 2011. Odvolací súd súhlasil aj so záverom súdu prvej inštancie, že ručiteľské vyhlásenie (odkazujúce na § 546, § 560 Občianskeho zákonníka) obchádza kogentné ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka, avšak berúc do úvahy tzv. Salvatorskú klauzulu dohodnutú v zmluve mal za to, že ručiteľský záväzok žalovaných 3/ a 4/ vznikol na základe § 303 a nasl. Obchodného zákonníka. Salvatorská klauzula znamená, že zmluvné strany pripustili nahradenie neplatne dojednaného ručiteľského záväzku podľa Občianskeho zákonníka ručiteľským záväzkom podľa Obchodného zákonníka. Ručiteľské vyhlásenie žalovaných 3/, 4/ predstavuje záväzok oddeliteľný od zvyšku zmluvy a keďže ručiteľský záväzok bol uzavretý (hoci nesprávne podľa Občianskeho zákonníka), je zrejmé, že zmluvné strany mali vôľu ním zabezpečiť záväzok žalovaných 1/, 2/. Odvolací súd preto uzavrel, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti o zamietnutí žaloby voči žalovaným 3/ a 4/ vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nakoľko zmluva o poskytnutí podpory nemá povahu spotrebiteľskej zmluvy a riadi sa obchodnoprávnou úpravou, bola irelevantná námietka žalovaného 1/, že realizované úhrady mal žalobca započítať najprv na istinu a potom na príslušenstvo. Odvolací súd sa z dôvodov uvedených v bode 52 rozsudku stotožnil aj s právnym záverom okresného súdu o nedôvodnosti námietky premlčania žalobcom uplatneného práva vznesenej žalovaným 1/. Žalobca odstúpil od zmluvy písomne listom dňa 09. júna 2017 s výzvou na úhradu zvyšku dlhu na úvere v lehote 60 dní, pričom žalobu na súde podal 20. októbra 2017. Rozsudok súdu prvej inštancie z uvedených dôvodov v napadnutých častiach zmenil (§ 388 CSP) a uložil žalovaným 1/, 2/ ako dlžníkom a žalovaným 3/, 4/ ako ručiteľom povinnosť zaplatiť žalobcom uplatnené peňažné plnenie tak, ako to vyplýva z výroku rozsudku. O nároku na náhradu trov celého konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobca vzal žalobu sčasti späť po tom, ako žalovaní uhradili časť plnenia po podaní žaloby na súd, t. j. žaloba bola aj v tejto časti podaná dôvodne. Vo zvyšku bol žalobca v konaní s uplatneným nárokom úspešný.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) tvrdiac dovolacie dôvody v zmysle § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Po stručnom opise podstaty veci vo vzťahu k vade podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že odvolací súd rozhodnutie založil na nepresvedčivom právnom názore, ktorý v rozpore s obsahom a účelom zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania aj vôľou strán pri uzavretí zmluvy o úvere neprimerane zvýhodnil postavenie žalobcu,

nerespektujúc pritom ani rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. V zmluve o úvere (čl. XII. bod 12.3.) je zachytená vôľa zmluvných strán (žalobcu a žalovaných 1/, 2/), aby sa právne vzťahy riadili ustanoveniami zákona č. 124/1996 Z. z. a ostatnými právnymi predpismi, najmä Občianskym zákonníkom. Nie je presvedčivé a spravodlivé tvrdenie odvolacieho súdu, že v tejto časti je zmluva o úvere neplatná, keďže ide údajne o absolútny obchod s odvolaním sa na tzv. Salvatorskú klauzulu, keďže v takom prípade by čiastočnú neplatnosť spôsobil sám žalobca na škodu dovolateľa. Išlo by o aprobovanie inak nekalého/nepoctivého obchodného styku v rozpore s § 3 ods. 1 a/alebo § 42 Občianskeho zákonníka a/alebo § 265 Obchodného zákonníka. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 124/1996 Z. z. komplexne upravovala všetky podmienky, za ktorých žalobca mohol poskytovať úvery (vrátane podstatných náležitostí dotknutej zmluvy o úvere), pričom tento zákon neodkazoval na Obchodný zákonník, ale v značnom rozsahu na Občiansky zákonník. Rovnako je zrejmé, že žalobca nebol zriadený za účelom podnikania, ale za účelom pomoci pri rozvoji bytového fondu. Argumentácia odvolacieho súdu je v rozpore so základnými výkladovými metódami (lex specialis derogat legi generali a pod.). Uvedené zakladá dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP pre nedostatočné odôvodnenie. Dovolateľ poukázal na judikatúru dovolacieho súdu (sp. zn. 8Cdo/164/2020 z 26. augusta 2020, sp. zn. 8Cdo/64/2019 z 23. septembra 2020), v zmysle ktorej sa na predmetnú zmluvu o úvere vzťahuje právny režim Občianskeho zákonníka aj zákona č. 124/1996 Z. z. ako lex specialis, a nie právny režim Obchodného zákonníka a s tým spojené právne dôsledky týkajúce sa odstúpenia od takejto zmluvy (účinky ex tunc). Žalobca nemal nárok na príslušenstvo (úrok, zmluvná pokuta) s výnimkou úrokov z omeškania v zmysle zásad o vydaní bezdôvodného obohatenia. Zápočty žalobcu na takéto príslušenstvo s úhradami dovolateľa boli bez právneho podkladu a právneho účinku a súdy na ne nemali prihliadnuť z úradnej povinnosti, keďže zmluva o úvere bola zrušená s účinkami ex tunc. Odvolací súd navyše porušil § 383 CSP, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Nerespektovanie povinnosti viazanosti zisteným skutkovým stavom (vzhľadom na zmätočnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či ide o vedomé alebo nevedomé porušenie povinnosti, keď odvolací súd dokazovanie nevykonával a výslovne neuviedol, že by nesúhlasil s tým, ako skutkový stav ustálil súd prvej inštancie) predstavuje prvok arbitrárnosti, ktorý vytvára stav právnej neistoty a nepredvídateľnosti, čo vyúsťuje do porušenia základného práva dovolateľa na spravodlivý proces. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal žalovanému 1/ právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi. Zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť a uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému 1/ v plnom rozsahu. Zotrval na svojich doterajších vyjadreniach predložených v konaní a plne sa stotožnil s rozsudkom odvolacieho súdu i jeho odôvodnením. Podrobne reagoval na argumentáciu dovolacieho súdu prezentovanú v uznesení sp. zn. 8Cdo/164/2020 z 26. augusta 2020 a vysvetlil, prečo nesúhlasí s právnym názorom v ňom vysloveným. Dodal, že spor medzi stranami nie je spotrebiteľskej povahy v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka. Obsah uzatvorenej zmluvy zodpovedá podstatným častiam zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka, pričom právny vzťah zo zmluvy o úvere je tzv. absolútnym obchodom a musí sa spravovať Obchodným zákonníkom. Žalobca má nárok na vrátenie úveru aj po odstúpení od dotknutej zmluvy a rovnako má nárok na zmluvný úrok do vrátenia úveru. Nárok na zaplatenie žalovanej sumy nie je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 31. júla 2025 sp. zn. 5Cdo/189/2024 nevyhovel návrhu dovolateľa na odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou), dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

7. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Dovolateľom namietaná vada zmätočnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP mala spočívať v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu a v jeho arbitrárnosti.

9. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

9.1. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Ani v opravnom konaní súd nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

10. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. septembra 2022 sp. zn. IV. ÚS 245/2022 vyplýva, že „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

11. K námietke o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia dovolací súd konštatuje, že

rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí (uvedené v bodoch 9 a 9.1 odôvodnenia tohto rozsudku) v zmysle § 393 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahujú aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z ich obsahu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Dovolací súd nezistil v postupe odvolacieho súdu (v spojení s postupom súdu prvej inštancie) také nedostatky, ktoré by odôvodňovali tvrdenie, že závery ním prijaté boli svojvoľné, zmätočné alebo zjavne neodôvodnené. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, aké dôkazy vykonal, ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil, a to s uvedením príslušných zákonných ustanovení. Odvolací súd sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami strán sporu a vysvetlil dôvody, pre ktoré sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že zmluva o poskytnutí podpory vo forme úveru a nenávratného príspevku nemá charakter spotrebiteľskej zmluvy (bod 42 rozsudku), vysvetlil, prečo sa daný záväzkový vzťah nevzťahuje na zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (bod 43 rozsudku) a rozobral spornú otázku, či sa právny vzťah založený dotknutou zmluvou riadi predpismi obchodného alebo občianskeho hmotného práva (body 44, 45 rozsudku). Súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že ručiteľské vyhlásenie (odkazujúce na § 546, § 560 Občianskeho zákonníka) obchádza kogentné ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka, ale do úvahy vzal tzv. Salvatorskú klauzulu dohodnutú v zmluve a mal za to, že ručiteľský záväzok žalovaných 3/ a 4/ vznikol na základe § 303 a nasl. Obchodného zákonníka (body 48, 49, 50 rozsudku). Rozhodnutie súdu prvej inštancie preto v časti o zamietnutí žaloby voči žalovaným 3/ a 4/ vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo odôvodňovalo jeho zmenu podľa § 388 CSP. Odvolací súd vysvetlil, prečo sa stotožnil aj s právnym záverom okresného súdu o nedôvodnosti námietky premĺčania vznesenej žalovaným 1/ (bod 52 rozsudku). Nie je preto opodstatnená námietka dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

12. Dovolateľ namietal, že odvolací súd porušil § 383 CSP, podľa ktorého odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

13. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne aj skutkovým súdom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakovane vykonal súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (rozhodnutie najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 sp. zn. 4Cdo/98/2017).

13.1. Ak by sa odvolací súd odchýlil od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez toho, aby rešpektoval povinnosť opakovania alebo doplnenia dokazovania, zasiahol by do ústavne zaručeného práva strany sporu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, do obsahu ktorého patrí aj to, že odvolací súd sa môže odchýliť od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom len po doplnení alebo opakovaní dokazovania, ktorého výsledky opravnému súdu umožnia vlastné, prípadne aj odlišné hodnotenie dôkazov (por. napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 387/2010, II. ÚS 506/2013).

14. Dovolací súd má za to, že z obsahu rozsudku odvolacieho súdu vôbec nevyplýva, že odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie, resp., že by jeho skutkové zistenia vyhodnotil inak. Odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu, že v

časti o zamietnutí žaloby voči žalovaným 3/, 4/ vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že ručiteľské vyhlásenie (odkazujúce na § 546, § 560 Občianskeho zákonníka) obchádza kogentné ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka, avšak berúc do úvahy tzv. Salvatorskú klauzulu dohodnutú v zmluve mal za to, že ručiteľský záväzok žalovaných 3/, 4/ vznikol na základe § 303 a nasl. Obchodného zákonníka. Odvolací súd teda nepochybil, keď nenariadil vo veci pojednávanie a nezopakoval/nedoplnil dokazovanie (§ 383, § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP), pretože je zrejmé, že pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie.

15. Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že súdy nižších inštancií na zmluvu nesprávne aplikovali režim Obchodného zákonníka a právny vzťah ňou založený mali subsumovať aj pod spotrebiteľskú právnu úpravu. Dovolací súd na tomto mieste pripomína, že nesprávne právne posúdenie veci (aj keby o prípad jeho výskytu šlo) nezakladá procesnú vadu zmätočnosti (R 24/2017).

16. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo zaťažené vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

18. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na § 422 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého dovolanie podľa § 421 ods. 1 <.> nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada. V posudzovanej veci bol dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej o peňažnom plnení vo výške 2.324,90 eura, pričom nešlo o spor s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti CSP. V súlade s § 422 ods. 2 CSP výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (20. októbra 2017) bola 435 eur (§ 1 písm. a/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 280/2016 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2017). Odvolací súd rozhodol v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení (2.324,90 eura) neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (4.350 eur). Prípadné nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom by preto nemohlo s poukazom na § 422 ods. 1 písm. a) CSP založiť prípustnosť dovolania.

19. V kontexte uvedeného dovolací súd uzatvára, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné, pretože nezistil porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné s poukazom na § 422 ods. 1 písm. a) CSP (majetkový cenzus), čo by bolo dôvodom na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c) CSP. Vzhľadom na nedôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP ale dovolací súd dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

20. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní bol plne úspešný žalobca, ktorému vznikli trovy dovolacieho konania. Dovolací súd mu preto voči žalovanému 1/ priznal ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

